

**1970'Lİ 80'Lİ YILLARDA AZERBAIJAN ÇOCUK
EDEBİYATINDA FOLKLOR**

**FOLKLORE IN AZERBAIJAN CHILDREN'S LITERATURE IN
1970'S 80'S**

*Gül Banu DUMAN**
*Rövşen MEMMEDOV***

Özet:

Her milletin kendine ait değerleri vardır. Bu değerler bir milleti diğer milletlerden ayırır. Bunların oluşmasında coğrafi şartların yanısıra, halkın mifolojik tefekkürü ve folkloru önemli rol oynar.

Çağdaş çocuk edebiyatı nesrinde sözlü halk edebiyatı örneklerinden faydalanılması küçük okurların eserlere ilgisini hayli artırarak onlarda millî değerlere, adet-anenelere bağlılığını güçlendirmiştir.

Bu çalışmada 1970-90 arası çağdaş Azerbaycan çocuk edebiyatında sözlü halk edebiyatı ürünlerinin etkisi üzerinde durulmuştur. İki ana başlık altında ele alınan çalışmada yer yer dünya edebiyatıyla da mukayeler yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: folklor, çocuk nesri, Azerbaycan çocuk edebiyatı, motif, adet-anene.

Abstract:

Each nation has its own values. These values distinguish one people from other peoples. In addition to geographical conditions, mythological contemplation and folklore play an important role in their exploitation.

Bringing examples of oral folk literature to contemporary prose (children) progeny greatly enhances the interest of small readers to the written works and develops the principle of loyalty to national values and mothers-mothers.

In this study, the effects of oral folk literature products in contemporary Azerbaijani children's literature between 1970-90 were emphasized. In this study,

* Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Zonguldak / TÜRKİYE e-posta: gulbanuduman01@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Zonguldak / TÜRKİYE e-posta: rrr_188@mail.ru

which is discussed under two main headings, comparisons have been made with world literature.

Key words: *folk-lore, child prose, Azerbaijan child literature, motive, national customs*

Giriş

Her milletin, kendine özgü değerleri vardır. Bu değerler bir milleti diğer milletlerden ayırır. Coğrafi koşullara ek olarak, mitolojik düşünce ve folklor, bu değerlerin oluşmasında etkilidir. “Araştırmacılar, bir milleti tanıyabilmek için o milletin folklorunu derinlemesine incelemek gerektiğini belirtirler.” (Memmedov, 2008, s. 75). Ulusların millî değerlerini, geleneklerini, halk tarzlarını folklorlarında açıkça görmek mümkündür.

Folklor, hem çocuk edebiyatı hem de genel edebiyatın vazgeçilmez kaynağıdır. Tarihsel ve edebi gerçekler, folklorun yazılı edebiyattan sonra da onunla birlikte geliştiğini, hatta zenginleştiğini göstermektedir. “Folklor, halkın evrensel nâzımıyla birlikte yaşamış, maddi ve manevi zenginlik yaratan biçimler ve türlerin çeşitliliğini koruyarak yeni motiflerle zenginleşmiştir.” (Memmedov, 2008, s. 274).

Azerbaycan, dünyanın zengin folklor kültürüne sahip ülkelerinden biridir. Azerbaycan millî edebiyatının kaynağında zengin ve derin içeriğiyle folklor yer almaktadır. Mitolojik-sanatsal görünümün izleri, folklor ve klasik edebiyatta hâlâ kendini göstermektedir. Azerbaycan mitolojisi Antik Hint, Antik Yunan mitolojisi kadar sistematik ve ayrılmaz değildir. Ancak, Azerbaycan folklorunda, halkın mitolojik hafızasından çıkan belirgin unsurların izlerini tespit etmek mümkündür. Bunlar daha çok kozmogonik, aynı zamanda etnogonik mitlerin belli detaylarını içinde barındırmaktadır.

Çocuklar ilk folklor örnekleri olarak ninniler, okşamalar (ninni türü) gibi edebi türlerle karşılaşmakta, artık dünyayı idrak etmeye başladıkları daha sonraki dönemlerde ise doğrudan dinleyicileri oldukları masallar, fıkralar, efsane ve destanlar bunu takip etmektedir. Tüm bunlar, düşünce tarzlarının gelişimi için olumlu bir temel oluştururken çocukların masallara, destanlara, rivayet ve efsanelere olan ilgisini artırır. Folklorun ilk olarak lirik türleri ile karşılaşan çocuk “... onun epik türlerinin belirli örneklerini benimsemekle bir bakıma ilkelikten de önceki ilk düşünce okulunu geçmektedir.” (Aliyev, 1996, s. 72).

“Araştırmalar, Azerbaycan’daki çocuk edebiyatının ilk örneklerinin 19. yüzyılın sonları, 20. yüzyılın başlarında olduğunu, çocuklar için ilk folklor motiflerinin toplanması, yayımlanması ve gelişmesinde S. M. Ganizade, H. Mahmudbeyov, M. T. Sıtkı, A. Sıhhat ve A. Şaik gibi isimlerin öne çıktığını göstermektedir.” (Memmedov, 1992, s. 61-62). Adı geçen bu yazarlar, folklorlardan yararlanarak oluşturdukları eserlerle yeni neslin millî

ruhta yetişmesine zemin sağlamışlardır. Bu dönemde yazılan eserlerin temelini Azerbaycan folkloru oluşturur.

Bu dönemin ders kitapları incelendiğinde F. Köçerli'nin "Çocuklara Hediye" kitabının özellikle vurgulanması gerekmektedir. Araştırmacılar, "Çocuklara Hediye" kitabını, bu dönemde yayına başlayan "Okul", "Debistan" çocuk dergilerini ve C. Memmedkuluzade, A. Sıhhat, A. Şaîk, M. A. Sabir, S. M. Ganizade gibi isimlerin eserlerini, Azerbaycan çocuk edebiyatının profesyonelliğe atılmış ilk adımları kabul ederler. Azerbaycan çocuk nesrinin ilk örnekleri arasında A. Şaîk'in "Göç", S. S. Ahundov'un "Korkulu Masallar" serisi, C. Memmedkuluzade'nin "Buz", S. M. Ganizade'nin "Kurban Bayramı", A. Hakverdiyev'in "Avcı Kasım" adlı eserleri dikkat çekmektedir. Bu eserler, bağımsız içeriği ve doğrudan hayal gücü örnekleri gibi gerek fikir yönü, gerekse sanatsallığı ile yalnız Azerbaycan edebiyatında değil, dünya çocuk edebiyatında da yerini almış önemli eserlerdir.

Avrupa ve dünya edebiyatındaki sosyo-politik değişimler, yeni yaklaşımlar, yazarları farklı çocuk karakterleri yaratmaya zorlamıştır. Bu edebiyata "burjuva" damgası vuran Sovyetler Birliği her ne kadar istemese de dünya edebiyatında ortaya çıkan modern eserler, imparatorluğun sınırlarını aşarak birlik içindeki yazarları da etkisi altına almıştır. Bu durum Azerbaycan millî edebiyatında yeni bir ruhta, farklı formlarda, daha orijinal eserlerin ortaya çıkmasına, daha karmaşık bir fikir ve çeşitli estetik üslubun oluşmasına yol açmıştır.

1.70'li 80'li Yıllarda Azerbaycan Çocuk Edebiyatının Genel Durumu

1960'lardan bu yana, Azerbaycan edebiyatı yalnızca Sovyet edebiyatının son etabına katkıda bulunmakla kalmadı, aynı zamanda millî kaynaklar bakımından içsel gelişim normlarına geri döndü ve millî konuları yavaş yavaş geri kazandı. Genel edebiyatın ayrılmaz bir parçası olan çocuk edebiyatı da, şekil ve içerik bakımından radikal bir değişim geçirmiş, 70'li-80'li yıllarda folklorik unsurlar yönüyle zenginleşmiştir. Bu dönem çalışmalarında, insana ve iç dünyasına, özellikle de ulusal-ahlakî değerlere gösterilen ilgi artmıştır. Edebiyat dünyasının genç temsilcileri olan Z. Halil, A. Sametli, N. Süleymanov, E. Mahmudov, A. Babayeva, B. Hasanov, M. Aslan, E. Bakış gibi yazarlar, asırlık millî-ahlaki değerleri ideolojik açıdan analiz ederek genç okurlar için tamamen anlaşılabilir bir biçimde eserler vücuda getirmişlerdir.

1970'lerin ve 1980'lerin çocuk edebiyatından bahsederken, folklordan beslenerek ortaya çıkan edebi masalların bu edebiyatın en önemli özelliği olduğunu belirtmek gerekir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, 1960 ve 70'lerin genç yazarları kendilerinden önceki yazarların genel stiline bağlı

kalarak, çocuk edebiyatını kelimenin tam anlamıyla başka bir yöne çekmişlerdir. Folklor öğelerini, modern yaklaşımla birleştiren çağdaş masal ve hikâyeler, içerik ve üslup bakımından oldukça zengin bir yapıya bürünmüştür. Folklor motifleri, sadece klasik masallarda değil, çağdaş üslupla kaleme alınmış küçük hacimli hikâyelerde çeşitli seviyelerde kendini göstermektedir. 50'li yılların son aşamalarında oluşmaya başlayan bilim-kurgu türünde (E. Mahmudov, N. Abdullayev) de folklorik unsurlar kendini hissettirir.

Bu dönem yazarlarından A. Sametli, M. Aslan, E. Bakış gibi isimler, doğrudan sözlü halk edebiyatından faydalanırken Z. Halil, N. Süleymanov gibi isimler ise dünya çocuk edebiyatından (C. Perrault, A. S. Exupery, H. C. Andersen, R. Kipling, G. Rodari, N. Nosov, vb.) faydalanarak “kendi edebi dünyalarını” yaratmışlardır. Bu durum çocuk nesrinde yenilikçilik (novatorluk) geleneğini ortaya çıkarmıştır. Böylece geleneğe bağlanıp onu yaratıcı biçimde devam ettirmeye çalışan edebiyat, her koşulda yenilikçi içeriği ile dikkat çekmeye başlar. Hem geleneğe bağlı hem yenilikçi eserler ortaya koyabilen edebiyatçılara dünya edebiyatında da rastlanmaktadır. Örneğin dünyaca ünlü çocuk yazarı Danimarkalı H. C. Andersen'i dünya çocuklarına sevdiren halk edebiyatından yararlanarak yazdığı mükemmel, millî ruhlu masalları ve hikâyeleri olmuştur. Bu masalların ve hikâyelerin (Kanarya, Çirkin Ördek Yavrusu, Denizkızı, Prenses ile Bezelye, Parmak Kız) teması halk efsanelerinden, kendi gözlemlerinden, hümanist düşüncelerden kaynaklanmaktadır. Fransız yazar C. Perrault da halk edebiyatından esinlenerek kaleme aldığı masallarıyla (Uyuyan Güzel, Kırmızı Başlıklı Kız, Mavi Sakal, Çizmeli Kedi, Külkedisi) dünya edebiyatında önemli bir yere gelmiştir.

Görüldüğü gibi dünya çocuk edebiyatında da folklordan yararlanan yazarlar, kendi ülke sınırlarını aşarak tüm dünya çocuklarının sevilen yazarları arasında yer almışlardır. 1970'lerde ve 1980'lerde çocuk edebiyatının Azerbaycan folklorundan sık sık yararlanması, yukarıda belirtilen faktörlerle ilgilidir. Söz konusu dönemin çocuk edebiyatını ele alan Efendiyev, “Çocuk edebiyatımızın başarılı örneklerinde, yazarlarımız çocuklarla folklorla has olan açık ve tatlı bir dilde konuşmayı beceriyor, halk ruhunu koruyor, folklorun esas motiflerini teşkil eden hayırseverlik, dostluk, sadakat, güven ve kahramanlık gibi yüksek manevi değerleri, halk söyleyişine uygun bir doğallıkla telkin ediyor. Bütün bu çalışmalar, çocuk psikolojisi ve hafızasının esas istikametini teşkil eden nihayetinde çocuk edebiyatı tarzını genişleten değişimleri (metamorfozaları) beraberinde getiriyor” (1982, s. 45) demektedir.

II. Sözlü Edebiyatın 70'li - 80'li Yıllarda Azerbaycan Çocuk Edebiyatına Etkisi

Sözlü halk edebiyatı örneklerinden çağdaş çocuk edebiyatında faydalanılması, genç okurların edebi eserlere ilgisini büyük ölçüde arttırmış, millî gelenek ve göreneklere olan bağlılıklarını güçlendirmiştir. Ünlü Rus eleştirmen Belinski "... çocuğun figürlere, renklere, seslere ihtiyacı vardır. Çocuk soyut fikirlerden hoşlanmaz; tarihi olaylara, rivayetlere, hikâye ve masallara ihtiyaç duyar. " (1948, s. 132) diyerek çocukların folklorla olan gereksinimine dikkat çekmektedir.

Bu önemli faktörleri göz önünde tutan yazarlar, yazdıkları eserlerde folklor motiflerini fikir, içerik ve form açısından doğrudan çocukların yaş özelliklerine, psikolojisine, hayal dünyasına uyarlayarak eserlerini millî renklerle önemli ölçüde zenginleştirmişlerdir. Folklorik bazı eserler, hem çocukların hem de yetişkinlerin ortak edebi materyalleri arasındadır. Efendiyev, "Halkın yarattığı halk edebiyatı türlerinin önemli bir kısmı çocuklar için hem merak uyandırıcı hem de önemlidir. Örneğin, "Kitab-ı Dede Korkut", "Köroğlu", hatta "Kaçak Nebi" vb. ünlü kahramanlık destanları sadece yetişkinler değil, çocuklar tarafından da sevilip merakla okunuyor. Bu nedenle, bu eserler, bunun yanı sıra bazı masallar çocuklara uyarlanmış ve onlara bir okuma materyali olarak sunulmuştur. Çocuklar için yaratılmış eserler, böylece çocuk folklorunu oluşturur. Çocuk folklorunun temel özellikleri, çocukların yaş özelliklerine uygun olması, onların içsel, manevi dünyalarını yansıtmasıdır." (1981, s. 160) demektedir. "Folklor malzemelerine dayanan eserler sadelik, dil zenginliği, millî renk, üslup ve ifade güzelliği, pozitif ruh hali, zengin içeriği, açık fikirliliği, özlü anlatımı ve toplumsal değerler bakımından çocuk edebiyatı için tükenmez bir edebi kaynaktır." (Memmedbeyli, 2003, s. 33). Çocuk edebiyatı yazarları, sıralanan bu faktörleri dikkate alarak eserlerinde halk deyimlerini, millî değerleri, atasözleri, mani ve ninnileri, fıkra ve rivayetleri, karakterleri özellikle eserlerinde kullanıyorlardı.

1970'lerin ve 1980'lerin çocuk edebiyatı yeni bir biçimde şekillendirildi ve bir tür "geçmişle gelecek arasında bir ilişki" kuruldu. Edebi eserler vasıtasıyla okurlar, geçmiş, şimdi ve gelecek tanııyor, geçmiş öğreniyor, gelecek yaşamlarını hayal dünyalarında canlandırıyorlardı.

Y. Azimzade'nin *Nasrettin* eserinde "Molla Nasrettin", Z. Halil'in *Cüceyle Azman'ın Maceraları* eserinde "Cüce", H. Alibeyli'nin *Mercangulu* eserinde "Kulu", A. Sametli'nin *Sihirli Halı* eserindeki "Ahmet" karakterleri, çağdaş çocuk edebiyatına uyarlanmış masal karakterleridir. Öte yandan T. Elçin'in *Kara Leylek*'inde "Kara Leylek", A. Sametli'nin *Farelerin Düğünü*'nde "Yanıkkulak", A. Ahmedova'nın *Kibirli Ördek Yavrusu*'nda "Ördek", F. Tarverdiyev'in *Gece Ninnisi*'nde "Yaşlı Çekirge" gibi karakterler ise yazarların hayal gücünün ürünü olarak ortaya çıkmış orijinal karakterlerdir. Z. Halil'in kaleme aldığı *Kalbinur'un Aklından Geçenler* eserinde "Karpuzkafa", T. Mahmut'un *Arı Adam Hakkında*

Masallar adlı eserinde “Arı Adam” gibi fantastik karakterler de bu türün en iyi örnekleri arasında yer alır.

Gerek insan karakterleri, gerekse bitki ve hayvan dünyasının üyeleri bir arada genel bir panorama yaratıyor ve bu panorama, orijinal bir biçimde okurlara sunuluyordu. Önemli bir faktörü de belirtmek gerekir ki folklorla zenginleşen eserlerde adalet zulmü, ışık karanlığı, hayat ölümü, hayır şerri yeniyordu. Böylece küçük okurlar, toplumsal deformasyonları, olumsuz durumları hikâye ve anlatılar yardımıyla görüyor ve olayları kendi “düşünce süzgecinden” geçirerek gerçek hayatta iyi birer vatandaş olma yolunda ilerliyorlardı. Ünlü yazar M. Rzakuluzade, “...çocuklar bu masalları büyük bir sevinçle dinliyorlar. Çünkü bu masallarda çocukların kolayca idrak edebilecekleri ilginç olaylar, sevimli kahramanlarla dolu canlı bir âlem tasvir ediliyor. Bu masallarda her zaman zayıfla güçlü, iyi ile kötü, ışıkla karanlık arasında şiddetli mücadele var, bu mücadelede her zaman güçlü zayıfı, iyi kötüyü, ışık karanlığı yeniyor.” (1955, s. 116) demektedir.

Ünlü Rus eleştirmeni V. G. Belinski “1835 Yılı İçin Çocuk Kitabı” eserinde “Çocuklara ‘bu iyidir, bu ise kötüdür...’ demeyin; hatta ‘iyiyi’, onu ‘iyi’ şeklinde adlandırmadan, onlara gösteriniz; lakin öyle gösteriniz ki çocuklar kendileri hisleriyle onun iyi olduğunu anlasınlar; kötüyü de onlara ‘kötü’ diye adlandırmadan sununuz; lakin öyle sununuz ki, çocuklarda kötüye karşı içten nefret uyansın.” (1948, s. 135) diyerek çocuk edebiyatı eserlerinin taşıması gereken özellikleri sıralar.

1970'lerde ve 1980'lerde halk edebiyatından çocuk edebiyatına giren konular arasında ahlakî ve etik konuların ağırlıkta olduğunu belirtmek gerekir. “Folklorun, her milletin temel manevi, ‘ahlaki kaynaklarından’ biri, belki de en önemlisi olduğu bilinen bir gerçektir. Alp Er Tunga, Bozkurt, Ergenekon, Yaratılış vb. eski Türk destanlarında, Oğuzname’lerde bu yönden çok zengin bir kaynakla karşılaşırız.” (Caferov, 1999, s. 93-94). Azerbaycan millî yazarlarından M. Aslan ve E. Bakış’ın eserlerinde eski Türk yapıtlarından gelen bir üslup göze çarpar. Geleneksel üslup, sanatsal anlatım ve tasvir vasıtaları, atasözleri, deyimler, bu eserlerin temelini oluşturur. M. Aslan’ın eserlerinde Oğuz’ların kullandığı eski kelimeler dikkat çeker:

“Delidağın beraberinde bir çift dağ zirvesi yükseliyor. Bir *ölçüde*, bir *biçimde*...” “...oturuşu, duruşu *ufallı* (düzgün), sözü-sohbeti dünyagörmüş dedelerin konuşması gibi *yerli-yataklı*”, “...Keyti’nin avı onun avından *artık (fazla)* mı oldu, yoksa *cantarak* (büyük) mı çıktı...” [Koşa Zirve (İkiz Zirve)]; “Baharın *üznük* (son) vaktiydi, gözleri *ölezimekte* (sönmek üzere) olan çirayı hatırlatıyordu” [Teper (Güç)]. (Aslan, 1982, s. 107). M. Aslan, halk ağzından alınmış bu türden kelimeler kullanarak eserlerinde geleneksel bir üslup yaratmaya çalışır.

E. Bakış'ın eserlerinde de benzer bir üslup görülmektedir: “Bir de uzunboylu Çınar *Hatın*’un (Hanım) başında bir yaprak kaldı. Bir de uzunboylu Çınar *Hatın*’un (Hanım) yanında Sonbahar denen Sariatlı bir oğlan kaldı” (Atlı Oğlanlar). (Bakış, 1990, s. 86). Bu eserleri okurken küçük okurlar adeta eski Türklerin yaşadığı mekânlara gitmekte, onların eski örf-adetleriyle tanışmakta, bu da onların milli değerleri sahiplenmesine zemin hazırlamaktadır.

70’li-80’li yıllarda hümanizm, vatanseverlik, çalışkanlık, cesaret, dürüstlük, yaşlılara saygı gibi konular, çocuk edebiyatının favori konuları arasındaydı. Bunlardan en önemlisi, vatanseverlik meselesiydi. Azerbaycan’ın ünlü şairi S. Vurgun bu konuda “...bugünkü genç neslimiz; halkımızın, yaşadığımız toprağın varlığını, onun büyük tarihini, güzel özelliklerini, doğal servetlerini, onun güzel insanlarını yeterince bilmiyor. Lakin bütün bunları bilmeden vatani sevmek, vatansever olmak sadece sistemsiz bir şekilde ortaya çıkar ki, ona bilinçli bir sevgi, idraki bir vatanseverlik demek mümkün olmaz.” (Vurgun, 1972, s. 318) demektedir.

Çocuk edebiyatı uzmanı Ahmedov, Samet Vurgun’un çocuk eserlerindeki vatanseverlik kavramına yaklaşımı ile ilgili “S. Vurgun, çocuk eserlerinde vatanseverlik duyguları hakkında teorik düşünceler söylemekle yetinmemiş, kendi fikirlerini okul ders kitaplarından ve çocuk şairlerinin yaratıcılığından örnekler vererek somutlaştırmıştır. Bu, şairin hassas ve yüksek sanatsal zevkinin ve düşüncelerinin inandırıcılığına ve olgunluğuna işaret eder.” (Ahmedov, 1976, s. 54) görüşlerine yer verir. Vatanseverlik kavramı halk yaratıcılığından gelen elementlerle de kendi sanatsal olanaklarını genişletmiştir.

Çağdaş çocuk edebiyatı eserlerinde folklor unsurlarının kullanılması esere özel bir değer kazandırır.

- İlk olarak halk dilinin etkisiyle nesir dili sadeleşir.
- Ona millî bir renk kazandırır.
- Geleneksel masal kahramanları ve folklorik motifler, eseri zenginleştirir.

1970’lerde ve 1980’lerde folklor motiflerine dayanarak yazılmış çocuk eserleri bu durumu ortaya koymaktadır.

Folklorik konuları eserlerinde ele alan yazarların amacı millî değerlere sadık yeni nesiller yetiştirmektir. 1970’li-80’li yıllarda millî değerleri ön plana alan, ahlaki değerleri, örf-gelenekleri benimsemiş kahramanlar vasıtasıyla yazarlar, Sovyet toplumunun sözde “hümanizm” kisvesi altında atmış oldukları adımlara karşılık ideolojik açıdan mücadele vermişlerdir. A. Sametli’nin “Sehrli xalça” (Sihirli Halı) eserindeki “Ahmet, Selim, Kerim, Şahane”, Z. Halil’in “Qelbinurun Başına Gelenler” (*Kalbinur’un Aklından*

Geçenler) eserindeki “Kalbinur, Demir, Ahmet”, G. İlkin’in “Balıqçılar” (*Balıqçılar*) eserindeki “Sabir, Necef, Alican Dayı”, A. Babayeva’nın “Alapars” (*Alapars*) eserindeki “Beyimcan Nine, Haydar Dede”, E. Bakış’ın “Ağıl” (Akıl) eserindeki “Surhay Dede”, M. Aslan’ın “Bayrağa Dönerilmiş Qız” (*Bayrağa Dönüştürülmüş Kız*) eserindeki “Turuk Ata”, T. Mahmut’un “Müdrük Loğmanın Şagirdi” (*Bilge Lokman’ın Çırağı*) “Bilge Lokman, Eruste” vb. karakterler, bu amaçla kaleme alınmış millî değerlere bağlı hikaye kahramanlarıdır.

Sonuç

1970-80’li yıllarda Azerbaycan çocuk edebiyatında yazılan eserler; Azerbaycan masallarının karakterlerinden, folklorik şiir sanatının biçim ve yöntemlerinden geniş ölçüde yararlanmış, dramatik olaylarla zengin, ilginç konulara sahip folklorik piyeslerle zenginleşmiştir. Masallardaki ihtiyar dedeler, zalim padişahlar, doğa olayları, bitki ve hayvanlar, çocuklar, tek konu etrafında birleştirilmiş ve eserlerin ideolojileri çocuk psikolojisine uygun şekilde sokularak, sanatsal açıdan olgun eserler yaratılmıştır.

Dönemin çocuk edebiyatının büyük bir kısmı folklor motifleri üzerine yazılmıştır. Bu eserler tema ve konu bakımından çeşitlilik gösterse de, millî düşünceye yönelmeleri bakımından ortaktır. Bu eserlerde hem çocukları hem büyükleri içine çeken sorunlara; manevi-ahlakî terbiye, çalışkanlık, vatan sevgisi vb. meselelere geniş yer verilmiştir.

Kaynakça

- Ahmedov, C. (1976) S. Vurgun ve Çocuk Edebiyatının Bazı Sorunları. Bilimsel Makaleler. 54-56
- Aliyev, V. (1996). Sanatsal Yazı ve Tiyatroda Gelenek ve Yenilikçilik Sorunu. Bakü: ADÜ Yayınları
- Aslan, M. (1982). Durnalar Lelek Salır (Hikâyeler). Bakü: Gençlik Yayınevi
- Bakış, E. (1990). Atlı Oğlanlar. Bakü: Gençlik Yayınevi
- Belinski, V. (1948). Seçilen Makaleler. Bakü: Bilim Yayınları
- Caferov, N. (1999). “Kitabi-Dede Korkut”ta İslama Geçidin Poetikası. Bakü: Nurlan Yayınları
- Efendiyev, E. (1982) Azerbaycan Çocuk Edebiyatı Hakkında Düşünceler. Yıldız Dergisi 4, 45-46
- Efendiyev, P. (1981). Azerbaycan Sözlü Halk Edebiyatı. Bakü: Eğitim Yayınevi
- Memmedbeyli, S. (2003). Sizi Kimden Sorayım... Bakü: Azərneşr Yayınevi
- Memmedov, M., Cavadov, T. ve Babayev, Y. (1992). Pedagoji Ortam ve Çocuk Edebiyatı. Bakü: Eğitim Yayınevi
- Memmedov, Ş. (2008). Azerbaycan Folkloru. Bakü: “Ziya-Nurlan” Yayınevi
- Rzakuluzade, M. (1965). Seçilen Eserleri, Cilt 1. Bakü, Gençlik Yayınevi
- Rzakuluzade, M. (1955). Azerbaycan Sovyet Çocuk Edebiyatında Tema ve Kalite Sorunu. Azerbaycan Dergisi 8, 115-116
- Vurgun, S. (1972). Eserleri\6 Ciltte. Cilt 5. Bakü: Bilim Yayınevi